

Justitiedepartementet

Yttrande över en ny lag om ordningsvakter m.m. SOU 2021:38

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över rubricerade En ny lag om ordningsvakter m.m. SOU 2021:38.

Sammanfattning

Region Jönköpings län har getts tillfälle att lämna yttrande över betänkandet En ny lag om ordningsvakter (SOU 2021:38).

Region Jönköpings län anser att utredningen i sin helhet är mycket bra och väl genomtänkt. Ett kunskapslyft för ordningsvakter är helt nödvändigt och likaså att se över vem som får utbilda sig till ordningsvakt. Vidare är det nödvändigt att modernisera och effektivisera regelverket samt anpassa det till dagens förhållanden.

Region Jönköpings län lämnar synpunkter på förslaget avseende inhämtande av yttrande från Polismyndigheten rörande sökandens lämplighet, beslut om tillstånd Polismyndighetens ledning och kontroll, kravet på särskilda skäl, transport av personer som har omhändertagits, tillsyn och kontroll av anställda vid auktoriserade bevakningsföretag och kravet på medborgerlig pålitlighet.

Region Jönköpings län förutsätter att finansieringsprincipen tillämpas.

Synpunkter på förslaget

Utredningen i sin helhet är mycket bra och väl genomtänkt. Ett kunskapslyft för ordningsvakter är helt nödvändigt och likaså behovet av att se över vem som får utbilda sig till ordningsvakt. Vidare är det nödvändigt att modernisera och effektivisera regelverket samt anpassa det till dagens förhållanden.

Nedan följer synpunkter på förslaget.

1.9 Förslag till förordning om ändring i förordning (1989:149) om bevakningsföretag

Förslag

§ 10

För prövning av frågan om godkännande av personal i bevakningsföretag och för tillsyn av sådan personal inhämtar länsstyrelserna uppgifter ur belastningsregistret och misstankeregistret genom direktåtkomst enligt 20 § förordningen (1999:1134) om belastningsregister och 7 § förordningen (1999:1135) om misstankeregister.

Vid godkännandeprovningen bör länsstyrelsen inhämta ett yttrande från Polismyndigheten rörande sökandens lämplighet. Vid utformningen av detta yttrande får Polismyndigheten i sin tur hämta uppgifter som behandlas med stöd av lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område. Uppgifter som avses i första stycket får inhämtas endast om den som provningen gäller har lämnat sitt samtycke. Samtycket ska anses gälla kontroller och utredningar under den tid som godkännandet består.

Synpunkt

Vid länsstyrelsens godkännandeprovning och inhämtande av yttrande rörande sökandes lämplighet, anser Region Jönköpings län att *bör* inhämta yttrande kan lämna tolkningsutrymme och vill därför ändra lydelsen till *ska*.

4.6.5 Beslut om tillstånd

Förslag

Ett beslut om tillstånd ska avse en viss plats, ett visst område eller en viss verksamhet. Beslutet får förenas med villkor. Om förutsättningarna för ett tillstånd ändras, får nya villkor meddelas. Ett beslut om tillstånd ska meddelas för viss tid.

Synpunkt

Region Jönköpings län arbetar kontinuerligt med trygghetskapande åtgärder för att kunna erbjuda patienter, besökare och personal en trygg och säker miljö. För att uppnå detta fyller ordningsvakter en viktig funktion genom att tidigt ingripa vid ordningsstörningar, rapportera händelser och vidta andra brottspreventiva åtgärder.

I nuläget beviljas Region Jönköpings län ordningsvaktsförordnande för sjukhusbyggnader men inte för ytterområden utanför byggnaderna. Genom statistik och händelserapporter går att utläsa att mycket av den problematik som vi kan förebygga och åtgärda även sker utanför fastigheterna i parkområden och på parkeringsytor tillhörande våra verksamheter. Då ordningsvakterna på dessa ytor saknar ordningsvaktsförordnande innebär det att de tvingas agera enligt envarsrätten och mer frekvent tillkalla polis för att kunna utföra arbetsuppgifter som de tillåts utföra inne i sjukhusbyggnaden.

Som en del i moderniserandet och effektiviserandet av regelverket menar Region Jönköpings län att utökade förordnandeområden ska tillåtas i en större omfattning.

5.5.2 Något om hur begreppen ledning och kontroll används i betänkandet

Förslag

En ordningsvakt ska även fortsättningsvis stå under Polismyndighetens ledning och kontroll. En ordningsvakt är skyldig att följa en anvisning som en polisman meddelar i tjänsten, om det inte är uppenbart att anvisningen inte angår tjänstgöringen som ordningsvakt eller strider mot lag eller annan författning.

Synpunkt

Region Jönköpings län menar att skyldighet att följa polisens anvisning är bra i sin helhet men kräver att den enskilde polisen även har god kunskap om ordningsvakter, dess uppdrag och befogenheter. Risken är annars att ordningsvakter blir ombedda av polisman att utföra och överta situationer när polisen lämnat, där laga befogenhet för ordningsvakter inte kvarstår. Exempel från verkligheten finns. En kunskapsökning hos poliser i yttre tjänst om ordningsvakter är därför önskvärd för ett fungerande samarbete i praktiken.

6.5.6 Kravet på särskilda skäl**Förslag**

Utbildning av ordningsvakter bör även fortsättningsvis endast få bedrivas av Polismyndigheten eller av den som har fått tillstånd av Polismyndigheten om det finns särskilda skäl för detta.

Synpunkt

Region Jönköpings län anser att bevilja tillstånd för att utbilda ordningsvakter till annan än polisen ökar risken för en undermålig utbildning där sökanden senare riskerar att inte godkännas av Polismyndigheten.

8.9.4 Transport av personer som omhändertagits enligt lagen om omhändertagande av berusade personer**Förslag**

Om det är lämpligt med hänsyn till den omhändertagne och omständigheterna i övrigt, får Polismyndigheten överlämna till en ordningsvakt att transportera den omhändertagne till en plats som Polismyndigheten anger.

Synpunkt

Region Jönköpings län anser att syftet med förslaget i grunden är positivt och skulle leda till en rad förbättringar och effektiviseringar av ordningsvakternas dagliga arbete. Precis som det anges i betänkandet får ofta ordningsvakter tillbringa lång tid med att invänta personal från Polismyndigheten om de fattat beslut om att omhänderta en person på grund av Lagen om omhändertagande av berusade personer eller enligt Polislagen. Kan tiden kortas för att den omhändertagne får vård och exponeras för utomståendes uppmärksamhet är detta att anse som positivt. Dock måste även den medicinska säkerheten vägas in och aspekter som att den omhändertagne kan lida av en allvarlig sjukdom, exempelvis diabetes, vägas in i beslutet. Därför föreslås att kompletterande utbildningsinsatser såsom sjukvård och transportsäkerhet förs in, i grund- och fortbildningen för ordningsvakter.

10.15.7 Tillsyn och kontroll av anställda vid auktoriserade bevakningsföretag

Förslag

Länsstyrelserna ska ges ett tydligare ansvar för tillsyn och kontroll av anställda vid auktoriserade bevakningsföretag. Bevakningsföretagen ska ha ett ansvar för att säkerställa personalens lämplighet utöver de kontroller som länsstyrelsen genomför.

Synpunkt

Region Jönköpings län menar att det finns risker med bevakningsföretagens ansvar, då det kan ske att anställda som ertappas med att bryta mot lagen eller på annat sätt uppför sig olämpligt och utgör tjänstefel, istället sägs upp i det tysta för att sedan få anställning i ett konkurrerande bolag. Att anmäla dessa brott eller beteenden till Polismyndigheten kan skapa en rädsla för att skada företagets anseende om det skulle framkomma. Den anställde ser heller inga skäl till att bestrida uppsägningen då hen ges möjligheten att fortsätta inneha sitt ordningsvaktsförordnande. Här finns ett arbete att göra och en kontroll av företagens sätt att arbeta med frågorna är av stor vikt.

10.15.3 Kravet på medborgerlig pålitlighet

Förslag

Kravet på registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagen vid prövning av anställda i bevakningsföretag (medborgerlig pålitlighet) ska tas bort.

Särskilt yttrande

Experterna Li Jansson och Rose-Mari Settergren har lämnat ett särskilt yttrande gällande utredarnas förslag till ny lag för ordningsvakter. De menar att förändringen i lagen om bevakningsföretag luckrar upp kontrollen av personal i bevakningsföretag genom att ta bort kravet på att anställda i bevakningsföretag ska vara medborgerligt pålitliga. Ett genomförande av förslaget innebär sannolikt en ökad risk för terroristbrott, företags- och flyktingspionage samt risk för att rikets säkerhet på andra sätt skadas. Experterna anser att prövningen av medborgerlig pålitlighet uppfyller ett syfte som inte kan ersättas av säkerhetsskyddslagen. Experterna uppmanar därför Regeringen till att säkerhetsskyddslagens luckor åtgärdas innan några som helst uppluckringar i säkerhetskraven på bevakningsföretag genomförs.

Synpunkt

Region Jönköpings län delar helt experternas uppfattning och anser att kravet på medborgerlig pålitlighet skall vara kvar.

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Maria Frisk
Ordförande Regionstyrelsen

Jane Ydman
Regiondirektör

